

Briefrapport

aan: Gemeente Lingewaard

van: SAB

ons kenmerk: ZON/140187

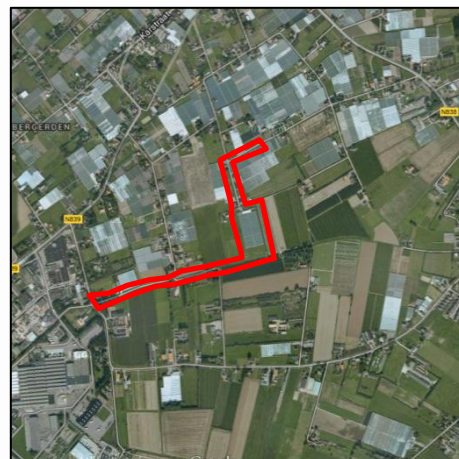
datum: 6 juni 2014

betreft: quick scan flora en fauna herstructurering glastuinbouwgebied Leutensche Leigraaf

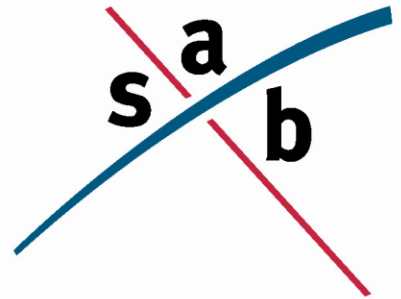
AANLEIDING EN METHODE

De gemeente Lingewaard heeft het voornemen voor een herstructurering van het glastuinbouwgebied de Leutensche Leigraaf. Dit heeft tot gevolg dat het gebied zwaarder en meer verkeer zal aantrekken. Om deze toenemende hoeveelheid verkeer te verwerken is een verkeersplan uitgewerkt. Voordat het plan kan worden vastgesteld, dient eerst een onderzoek te worden uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en eventueel andere geldende natuurregeling.

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopschatting door een ecooloog van SAB door middel van een eenmalig veldbezoek op 20 mei 2014. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten. Op basis van deze methode zijn uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie, daar een volledige veldinventarisatie een hogere onderzoeksinspanning vergt en dit voor een algemene gebiedsscan niet noodzakelijk is. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

Topografische kaart en luchtfoto van het rood omkaderde plangebied (bron: Google Maps)

Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen

Het plangebied (gemeente Lingewaard, provincie Gelderland) ligt in de Stadsregio Arnhem-Nijmegen. Naast stedelijk gebied van met name de grote steden Arnhem en Nijmegen bevat de regio vooral agrarische grond met akkers, boomgaarden en glastuinbouw. De regio bevat hierdoor weinig grote natuurgebieden. Echter, de rivier de Nederrijn en de uiterwaarden vormen hierop een uitzondering. Het plangebied is onderdeel van een groot glastuinbouwgebied en ligt tussen de dorpen Bemmelen, Angeren en het stadje Huissen. Het gehele glastuinbouwgebied bestaat uit meerdere deelgebieden: Leutensche Leigraaf, Dijkzone, Het Zand en Rietkamp. Het plangebied is onderdeel van het deelgebied Leutensche Leigraaf. Het omvat de weg De Geer ten oosten van de weg Kamervoorst. Het plangebied loopt vervolgens naar het oosten door naar het Zeegsepad. Waar dit pad naar het zuiden afbuigt loopt het plangebied naar het oosten door tot het ter hoogte komt van de weg Steenbergerveld. Het gebied loopt vervolgens naar het noorden, omvat een te dempen sloot en loopt door om Steenbergerveld tot de splitsing met de weg Tienmorgen. Het plangebied eindigt ongeveer 200 meter in de Tienmorgen. Bij al deze wegen horen de naastgelegen bermen en watergangen ook tot het plangebied. Ook het gebied ten zuiden van Steenbergerveld tot de ten oosten gelegen watergang behoort hiertoe.

Het plangebied bestaat uit intensief beheerde en voedselrijke bermen. De sloten zijn al dan niet watervoerend. De oevers van de sloten zijn stijl. De bodems van de sloten variëren van geheel kaal tot geheel begroeid. In sommige sloten groeien waterplanten. Dit is een aanwijzing dat deze sloten permanent watervoerend kunnen zijn. Langs een tot het plangebied behorende watergang bevindt zich een boomgaard met kaal zand. Naast de kruising van Kamervoorst met De Geer staat een groepje hoge populieren. Voor zover bekend blijven deze bomen behouden.

De plannen voor het deelgebied Leutensche Leigraaf hebben als doel om het gebied te intensiveren voor wat betreft glastuinbouw. Voor de infrastructuur heeft dit tot gevolg dat zwaarder en meer verkeer moet worden verwerkt. In de huidige staat is dit niet mogelijk. Daarom zijn de volgende maatregelen gepland om ervoor te zorgen dat de infrastructuur het toenemende verkeer doeltreffend kan verwerken:

- Infrastructuur
 - Het deels verbreden van de Tienmorgen;
 - Het verbreden van de Steenbergerveld en het doortrekken van de Steenbergerveld richting de Geer. De kas die hier aanwezig is zal worden gesloopt;
 - Het deels verbreden van de Geer.
- Water
 - Het dempen van de watergang ten oosten van de te slopen kas;
 - Het graven van een nieuwe watergang ten oosten van de door te trekken weg;
 - Het versmallen van een bestaande watergang langs de Steenbergerveld;
 - Het dempen van een bestaande greppel en deze vervangen door een drain.
- Groen
 - Het aanplanten van een beperkt aantal bomen.

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwarstraat 54
6814 DZ Arnhem

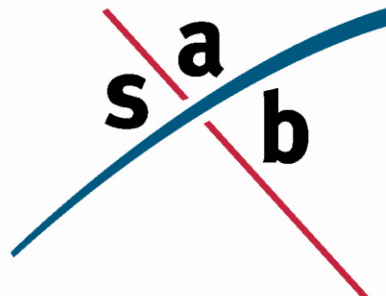
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

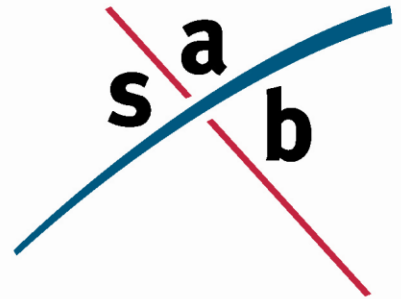
KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

Van linksboven naar rechtsonder: Tienmorgen vanaf kruising Steenbergerveld en Tienmorgen. Te dempen watergang en te slopen kas met naastliggende boomgaard, gefotografeerd richting zuiden. Te slopen kas en locatie van nieuwe weg, gefotografeerd richting noordoosten. Bomen en struiken ten zuidoosten van kruispunt De Geer en Kamervoort, gefotografeerd richting westen. Een watervoerende sloot met dichtbegroeide, stijle oevers.

GEBIEDSBESCHERMING

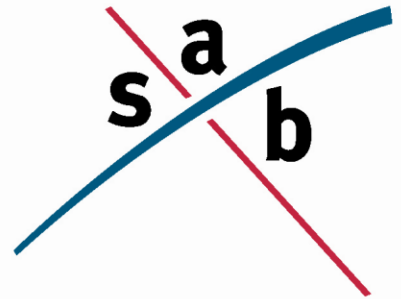
Bij gebiedsbescherming is er onderscheid gemaakt tussen de Natuurbeschermingswet 1998, weidevogelgebieden, ganzenfoerageergebieden, de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en het nieuwe Gelders Natuurnetwerk (GNN). In de Natuurbeschermingswet 1998 worden Natura 2000-gebieden en beschermde Natuurmonumenten beschermd. De EHS, GNN, weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebieden zijn niet opgenomen in de natuurwetgeving, maar dient bij de planologische afweging te worden meegenomen.

Het plangebied ligt op 900 meter afstand van het Natura 2000-gebied Rijntakken (deelgebied Gelderse Poort). Het deelgebied Leutensche Leigraaf waartoe het plangebied behoort, zal door intensivering meer en zwaarder vrachtverkeer aantrekken. Uit de verkeersstudie verricht door Bureau de Groot Volker (Volker & Cnossen, 2014) in 2014, blijkt dat een toename van 46% in het aantal motorvoertuigen wordt verwacht in 2025 ten opzichte van 2014. Als gekeken wordt naar enkel vrachtverkeer, wordt zelfs een toename van 82% verwacht. Echter, in 2012 heeft Mobycon Concordis Groep (Lodewijks, 2012) een verkeersstudie uitgevoerd voor het gehele glastuinbouwgebied. In dit onderzoek wordt gesteld dat de totale hoeveelheid verkeer richting het gebied globaal gelijk blijft. Volgens het rapport zal er enkel verschuiving van de hoeveelheid verkeer binnen het gehele glastuinbouwgebied plaatsvinden. Leutensche Leigraaf en Rietkamp bezitten namelijk potentie voor intensivering van de glastuinbouw. Het Zand en Dijkzone bezitten deze potentie niet. De bestaande glastuinbouw in deze twee gebieden zal in de toekomst verplaatst worden naar Leutensche Leigraaf en Rietkamp. In deze twee gebieden zal meer verkeer komen en in Het Zand en Dijkzone minder. Van een toenemende hoeveelheid uitlaatgassen is door de beoogde plannen in het gehele glastuinbouwgebied geen sprake. Hierdoor zijn negatieve effecten op het Natura 2000-gebied Rijntakken niet te verwachten.

Het plangebied ligt niet in de EHS, het nieuwe GNN, weidevogelgebied of ganzenfoerageergebied. De EHS en GNN liggen op 850 meter van het plangebied met tussenliggend bedrijventerrein Pannenhuis. Het dichtstbijzijnde weidevogelgebied is ook aangewezen als Natura 2000-gebied en ligt op 900 meter afstand. Het dichtstbijzijnde ganzenfoerageergebied ligt op ruim 9 kilometer afstand ten noorden van Valburg. Vanwege de grote afstand van het plangebied tot de betreffende gebieden en het feit dat geen toename van verkeer plaats zal vinden, zijn negatieve effecten op deze gebieden niet te verwachten.

SOORTENBESCHERMING

Soortenbescherming is altijd van toepassing. In Nederland is de bescherming van soorten opgenomen in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor het beoordelen van de doorwerking van het aspect soortenbescherming moet worden nagegaan of het plangebied beschermde soorten (zowel planten als dieren) herbergt. De mogelijke negatieve effecten van de ingreep op betreffende soorten moeten worden beschreven.

Zorgplicht

De zorgplicht is altijd van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden te verrichten buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen). Ook kan er gefaseerd worden gewerkt om dieren de kans te geven om te vluchten. Verder mogen werkzaamheden die een verstorend effect op broedende vogels hebben niet uitgevoerd worden.

algemene soorten

De meeste van de mogelijk in het plangebied voorkomende soorten zoals Bruine kikker, Gewone pad, Egel, (spits)muizen, Konijn en Mol zijn beschermd volgens het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet (tabel 1). Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

strikt beschermde soorten

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten is meer strikt beschermd. Voor deze soorten moet bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen mitigerende maatregelen worden getroffen en dient mogelijk een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Hieronder wordt een beschrijving gegeven per soortgroep van het (mogelijk) voorkomen van deze strikt beschermde soorten.

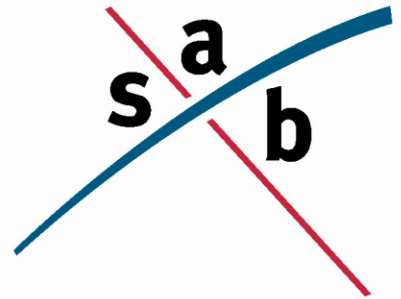
Vaatplanten

Binnen het plangebied zijn geen potentiële natuurlijke groeiplaatsen voor strikt beschermde plantensoorten aanwezig. Het plangebied bestaat uit intensief beheerde en voedselrijke sloten, bermen en grasland. Tijdens het veldbezoek zijn daarom enkel soorten waargenomen die op voedselrijke en intensief beheerd terrein groeien, zoals grassen, ridderzuring, boterbloem, grote brandnetel en witte klaver. Een soort die niet werd verwacht in het plangebied was de bosandoorn die in het open terrein langs de slootkant in bloei stond. Een mogelijke verklaring is een aantal jaren geleden tijdens de aanleg van de watergang een kruidenmengsel in de oevers is ingezaaid. Wellicht is deze plant een overblijfsel van dit zadenmengsel. Vanwege het intensieve beheer en de voedselrijke bermen en watergangen zijn strikt beschermde vaatplanten binnen het plangebied niet te verwachten.

Vleermuizen

Vleermuizen hebben hun verblijfplaatsen in bomen en in gebouwen. Binnen het plangebied komen maar enkele bomen voor. Op de kruising van de Kamervoorst met De Geer staat een groep populieren. Alle exemplaren oogden gezond en hadden geen loszittend schors of holtes. In het plangebied is wat betreft gebouwen alleen een te slopen kas aanwezig. Kassen vormen geen geschikte verblijfplaats, vanwege het ontbreken van onder andere smalle ruimtes waar ze tussen kunnen kruipen en een geschikt microklimaat. Verblijfplaatsen van deze soortgroep zijn daarom niet te verwachten in het plangebied.

De meeste soorten hebben lijnvormige, groene elementen nodig om zich te kunnen oriënteren en zich van verblijfplaats naar foerageergebied te verplaatsen. Deze lijnvormige elementen zijn niet aanwezig in het plangebied. Met de nieuwe plannen is ook beperkte aanplant van bomen beoogd. Hierdoor kunnen lijnvormige elementen ontstaan waar vleermuizen gebruik van kunnen maken. De beoogde plannen

hebben daarom eerder een positieve uitwerking dan een negatieve uitwerking op vleermuizen.

Verschillende soorten vleermuizen hebben verschillende typen foerageergebied. Het plangebied bevat het grootste deel van de lente en zomer weinig insecten vanwege de matige hoeveelheid aanwezige nectarplanten en open water. Net buiten het plangebied, ten oosten van de te slopen kas is een boomgaard aanwezig. Als deze fruitbomen in bloei staan is een korte tijd veel nectar aanwezig. Er zullen dan wel veel insecten aanwezig zijn. Echter, dit is enkel vroeg in het voorjaar en hoogstens een paar weken het geval. Het gebied is daarom matig geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Vanwege het bovenstaande zijn door de beoogde ruimtelijke ingrepen geen negatieve effecten op vleermuizen te verwachten in het plangebied.

Vogels

Tijdens de veldverkenning zijn algemene soorten aangetroffen zoals groenling, scholekster, kraai, tijtjaf en fazant. Actieve nesten van vogels mogen niet worden aangetast of verstoord. Voor de meeste vogels kan worden volstaan met ontzien van nesten in het broedseizoen (globaal van half maart tot half augustus). Nestlocaties van enkele vogelsoorten zoals roofvogels, uilen en Huismus zijn buiten het broedseizoen ook jaarrond beschermd, zogenaemde jaarrond beschermde vogelsoorten.

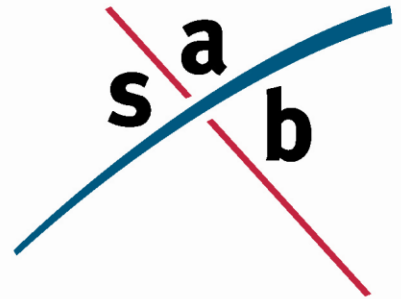
Het plangebied is uitvoerig geïnspecteerd. In het plangebied zijn geen sporen (nesten, ontlasting, veren) aangetroffen van jaarrond beschermde vogelsoorten. Vanwege het grotendeels ontbreken van geschikte bomen om in te nestelen en geschikte bebouwing is de aanwezigheid van jaarrond beschermde vogelsoorten niet te verwachten. Een jaarrond beschermde vogelsoort die niet in bomen of gebouwen broedt is de Grote gele kwikstaart. Deze soort komt volgens waarneming.nl niet voor in het plangebied, maar volgens telmee.nl wel in omringende 5-kilometerhokken. Het plangebied vormt echter geen geschikt leefgebied, omdat de soort snelstromende beken nodig heeft om insecten te vangen. Negatieve effecten op jaarrond beschermde vogelsoorten zijn daarom niet te verwachten.

Vissen

Tijdens het veldbezoek zijn in sommige delen van de sloten waterplanten aangetroffen. Dit is een aanwijzing dat deze sloten permanent water bevatten. Het is daarom niet geheel uit te sluiten dat vissen de sloten kunnen bevolken. De strikt beschermde Kleine modderkruiper komt volgens telmee.nl voor in de omgeving van het plangebied. De aanwezig sloten zijn vanwege zandige bodems en sterk begroeide oevers geschikt als leefgebied. De aanwezigheid van deze soort is daarom niet op voorhand uit te sluiten. Nader onderzoek naar deze soort is daarom noodzakelijk om meer duidelijkheid te krijgen over deze soort in het plangebied.

Amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens van waarneming.nl komt de rugstreeppad ten noordoosten van Huissen voor in de Huissense Waard. De te dempen sloot met ondiep water ten oosten van de te slopen kas vormt in combinatie met het kale zand van de naastliggende fruitboomgaard een redelijk geschikt habitat. Deze soort heeft het liefst kale oevers, maar kan ook in begroeide oevers voorkomen. Vanuit de Huissense Waard zijn weinig obstakels aanwezig om plangebied te bereiken. De aanwezigheid van deze soort in het

plangebied is daarom niet op voorhand uit te sluiten. Vervolgonderzoek voor de Rugstreeppad is daarom noodzakelijk, zodat meer inzicht verkregen wordt over de aanwezigheid van deze soort in het plangebied.

Andere strikt beschermde amfibieën die in de buurt van het plangebied voorkomen zijn Alpenwatersalamander, Kamsalamander en Poelkikker. Echter het plangebied vormt geen geschikt habitat voor deze soorten. Voor de Alpenwatersalamander is namelijk geen heuvelachtig gebied met bomen aanwezig. Voor de Kamsalamander zijn geen brede sloten of poelen aanwezig. Het plangebied bevat ook geen bos- of heidegebied met groot water voor de Poelkikker.

overige soortgroepen

Strikt beschermde soorten uit overige soortgroepen (grondgebonden zoogdieren, reptielen, insecten en ongewervelden) zijn niet aangetroffen in het plangebied. Gezien de afwezigheid van voor reptielen geschikte structuurrijke en ruige elementen en voldoende geschikte voedselbomen voor de Eekhoorn, zijn strikt beschermde reptielen en grondgebonden zoogdieren niet te verwachten. Strikt beschermde insecten en andere ongewervelden stellen altijd zeer specifieke en bijzondere eisen aan hun habitat. Er is geen aanwijzing dat deze habitateisen in het plangebied aanwezig zijn. Het is daarom uit te sluiten dat ontwikkelingen in het plangebied leiden tot aantasting van het leefgebied van deze soorten.

CONCLUSIE

Gebiedsbescherming in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, de Ecologische Hoofdstructuur, het Gelders Natuurnetwerk, weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebieden is in dit geval niet van toepassing. De plannen leiden niet tot toename van wegverkeer en de daarmee samenhangende toename van uitlaatgassen. Aantasting van instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Rijntakken of de kernkwaliteiten van de EHS en het GNN is daarom niet aan de orde. Ook de weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebieden zullen door de beoogde ingrepen niet worden aangetast.

Als gekeken wordt naar de strikt beschermde soorten, is voor dit plangebied niet geheel uit te sluiten dat de Kleine Modderkruiper en de Rugstreeppad aanwezig zijn in het plangebied. Nader onderzoek is daarom noodzakelijk om meer duidelijkheid te krijgen over de aanwezigheid van deze soorten in het plangebied:

- Het onderzoek naar de Kleine Modderkruiper kan in één veldinventarisatie worden uitgevoerd in de periode van april tot en met oktober.
- Het aantonen van aan- of afwezigheid van Rugstreeppadden in een gebied kan op verschillende manieren plaatsvinden, mede afhankelijk van het moment in het jaar dat de inventarisatie gehouden wordt. Afhankelijk van het moment in het jaar waarop geïnventariseerd wordt is meer of minder inspanning nodig om ook afwezigheid met voldoende zekerheid aan te tonen. In april – mei kan de aanwezigheid worden aangetoond door te luisteren naar de kooractiviteiten in de avonduren. In juni – juli kan worden gezocht naar eisenoeren en larven. Buiten het voortplantingsseizoen (in de nazomer en herfst) kan de aanwezigheid kwalitatief aangetoond worden via meerdere bezoeken op vochtige avonden in potentiële landhabitats.

SAB • Arnhem

bezoekadres

Frombergdwarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

correspondentieadres

Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11

F [026] 357 66 11

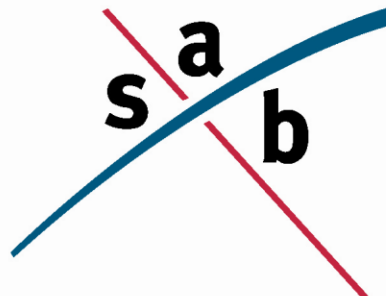
I www.sab.nl

E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

De zorgplicht is altijd van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden te verrichten buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen). Ook kan er gefaseerd worden gewerkt om dieren de kans te geven om te vluchten. Verder mogen werkzaamheden die een verstorend effect op broedende vogels hebben niet uitgevoerd worden.

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

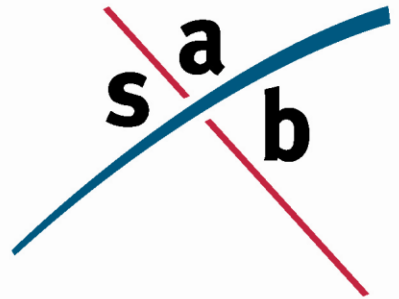
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

Lodewijks, J. 2012. Verkeersplan herstructureringsgebied Huissen – Angeren, Mobycon Concordis Groep, Zwolle.

van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Volker, R., Cnossen, J. 2014. Verkeersgeneratie berekeningen 2014-2025, gebied Leutensche Leigraaf in Lingerwaard, Bureau de Groot Volker, Dieren.

www.gelderland.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl